

Opsummering af hovedpointer fra lærer- og underviseranalyse 2019

Baggrund

I foråret 2019 gennemførte Fonden for Entreprenørskab (FFE) en analyse af innovation, entreprenørskab og iværksætteri (I&E) i uddannelsessektoren. Ønsket var også i fremtiden at kunne tilbyde skoler og uddannelser viden samt relevante kurser, materialer og arrangementer. En sekundær baggrund for analysen var FFE's resultatkontrakt for 2019, af hvilken det fremgår at der skal laves:

"en undersøgelse af innovation og entreprenørskab i skolen, herunder form, tilrettelægning, praksis, udfordringer og potentialer. I undersøgelsen indgår også lærernes forståelse, forudsætninger, kompetencer og behov for kompetenceudvikling og inspiration samt en kvalitetsvurdering af FFE's kursus- og efteruddannelsesindsats i relation hertil."

Denne brede analyse resulterede i et omfangsrigt spørgeskema, som blev tilpasset til de enkelte uddannelsesniveauer og -retninger. Spørgerammen var generelt den samme, men afspejlede de forskellige begreber og strukturer i et komplekst uddannelsessystem. Samtidig blev spørgeskemaerne gjort adaptive, således at de lærere og undervisere, som arbejder relativt meget med entreprenørskab, fik flere spørgsmål om deres praksis end de, der angav at de ikke gør. Således var skemaerne til "novicerne" kortere, da en del spørgsmål om praksis ikke gav mening for denne gruppe. En lignende adaptiv funktion blev lagt ind i forhold til spørgsmål om efteruddannelse.

Det er en svær opgave at skaffe respondenter, særligt i en verden hvor analyser ofte resulterer i negativ omtale. Vi valgte derfor at love respondenterne, at resultaterne af analysen ikke ville blive anvendt til dette, men primært anvendt til at udvikle FFE's kommende strategi og øge kvaliteten og relevansen af vores aktiviteter. De følgende hovedpointer og konklusioner er således et udvalg af analysen af den udsendte survey. Data bagved vil ikke blive offentliggjort.

Samlet set svarede og fuldførte 317 respondenter undersøgelsen, nogenlunde ligeligt fordelt på grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. En stor del af respondenterne kender til FFE i forvejen, og der er således ikke tale om en repræsentativ gruppe, hvorfor analyserne ikke kan ekstrapoleres til et retvisende billede af lærere og undervisere i Danmark.

I det følgende har vi lavet et kort resumé af de enkelte analyseområder med udvalgte resultater fra undersøgelsen. Hovedpointerne indgår i FFE's strategiske arbejde og nye strategi for 2020-2014. Denne udkommer i foråret 2020.

1. Kendskab til FFE

3 ud af 4 respondenter kender FFE på forhånd. Grundskolelærere kender os primært gennem undervisningsmaterialer, gymnasielærere gennem konkurrencer, EUD-undervisere gennem arrangementer og undervisere på de videregående uddannelser gennem puljemidler. Den gennemsnitlige tilfredshed med FFE's kurser, aktiviteter og materialer er stor.

2. Erfaring med I&E i undervisningen

Mange af respondenterne har erfaring med I&E. I analysen kan vi isolere dem, som har, og dem, som ikke har, og der viser sig en differentiering i svarene fra de to grupper. Der er dog generel enighed om vigtigheden af I&E som en meningsfuld del af skolen og uddannelserne og som noget, der motiverer elever og studerende.

Det er påfaldende, at lærere og undervisere uden erfaring ofte angiver manglende kendskab til I&E, og vigtigt, at de ligeledes ikke mener, at deres kolleger ved eller gør mere ved I&E, end de selv ved/gør. Dette kunne indikere, at hvor der ikke findes erfarne lærere og undervisere, findes der heller ikke meget I&E.

3. I&E på skolen/institutionen

Kun få respondenter mener, at deres kolleger arbejder med I&E, og I&E er generelt ikke et hyppigt debatteret emne blandt kollegerne. Generelt findes der en større positiv enighed blandt lærere/undervisere med erfaring indenfor I&E.

Særlige undervisningsforløb, projekter og lign. er hyppigere og mere forekommende end integrationen af I&E i fag og dagligdag. Der er således stadig lang vej, før I&E er integreret i den daglige undervisning.

Generelt finder de erfarne respondenter det ikke svært at finde undervisningsmaterialer omkring I&E. Trods dette er de henvist til selv at medtænke I&E i dagligdagen, da de almindelige lærebogssystemer og materialer på læringsplatforme generelt ikke integrerer I&E.

På skoler med erfarne lærere findes der oftere en skole- /institutions-strategi på området, og formentlig gælder det samme med omvendt fortegn. Dette ikke-overraskende resultat findes også i FFE's kortlægninger af grundskoler i Danmark, der viser en overbevisende sammenhæng imellem kommunale strategier og udbredelsen/intensiteten af I&E.

4. Læreres og underviseres egne kompetencer inden for I&E

Generelt har de erfarne lærere stor tiltro til egne kompetencer og forståelse – både når det gælder den daglige undervisning og særlige forløb. Flere EUD-lærere end andre efterspørger dog mere efteruddannelse og flere kurser.

5. Ønsker til kompetenceudvikling inden for I&E

Det har været vores ønske at undersøge, hvorvidt de kurser FFE udbyder er relevante, både i forhold til indhold, form og medie.

I forhold til formen er der klart størst ønske om heldagskurser med fysisk tilstedeværelse på egen institution, imens online kurser prioriteres overraskende lavt. Dette betyder ikke nødvendigvis, at dette også er det mest realistiske, da mulighederne for og ressourcerne til heldagskurser er reduceret.

5.1. Kompetenceønsker – prioriteter

Vi har ønsket at vide mere om ønsker til indholdet i FFE's efteruddannelsesindsats og stillede derfor fire typer af indhold op. Svarene faldt ligeligt på de fire typer af indhold, og vi kan derfor ikke konkludere noget tydeligt heraf, udover at der tilsyneladende stadig er behov for både generelle teoretisk-didaktiske kurser og mere "plug&play" programspecifikke kurser. Generelt efterspørges både kompetencer indenfor det konkrete og det teoretiske, med lidt større vægt på det konkrete – og gerne på praksis/øvelsesniveau. Dette gælder overraskende nok også på de videregående uddannelser. ECTS-point synes ikke at have betydning.

6. Tidligere deltaget i I&E-kompetenceudvikling

Generelt har 60% af respondenterne deltaget i en eller anden form for kompetenceudvikling indenfor I&E, færrest på EUD. I grundskolen er kompetenceudviklingen hyppigt foregået i FFE-regi, på gymnasieområdet og på de videregående uddannelser er det foregået på eksterne faglige kurser. Der er stor tilfredshed med kurser afholdt af FFE, både i forhold til relevans og anvendelighed.

7. Manglende erfaring med I&E?

Vi har søgt at spørge ind til baggrunden for, at nogle lærere ikke har erfaring med I&E. For mange gælder det, at manglende eller ikke-eksisterende fokus fra ledelse og organisation er den væsentligste forklaring. Lærere, der ikke har erfaring, vurderer ikke, at deres kollegaer har

større erfaring, viden eller aktivitet i undervisningen, end de selv har. Vi tolker dette som, at I&E samler sig på organisationer, hvor viden og erfaring i forvejen findes, og at et overordnet strategisk fokus fra ledelsen er en vigtig katalysator for, at dette sker.

8. Materialer

Generelt finder lærere og undervisere det ikke svært at finde materialer, der indeholder I&E, men på trods af dette er lærere oftest henvist til selv at medtænke I&E i den daglige undervisning, da de almindelige lærebogssystemer og læringsplatforme ikke indeholder ret meget I&E-relateret materiale.